

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

نحوه بیمه کردن کارگران خارجی شاغل در ایران

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

- قراردادهای مشمول ماده (۲۸) قانون تأمین اجتماعی
- نحوه اعتراض به نظریه کمیته سوابق شعبه رأی‌دهنده
- بررسی قابل اعتراض بودن اخطار به‌های تأمین اجتماعی
- مغایرت میان لیست ارسالی کارفرما با واقعیت موجود

احمد فاضلی

کارشناس تأمین اجتماعی

کارگاه تولید گازهای صنعتی و طبی ۱۰ نفر بیمه‌شده دارد که حق بیمه ماهیانه آن‌ها به موقع و مرتب پرداخت می‌شود. اخیراً یک نفر دیگر به صورت آزمایشی به کار گرفته شده بود که در بازرسی کارگاهی نام او در گزارش بازرسی قید شده است، اما نام‌برده یک ماه بعد کارگاه را ترک کرده است. اخیراً صورت‌حسابی از تأمین اجتماعی ابلاغ شده که بابت او شش ماه بدهکار هستیم؛ علت چیست؟

باتوجه به اینکه از کارگاه‌های دارای کمتر از ۵۰ نفر بیمه‌شده حداقل هر شش ماه یک‌بار به صورت دوره‌ای بازرسی صورت می‌گیرد، اگر در این کارگاه حق بیمه کارگر قید شده در گزارش بازرسی پرداخت نشده باشد و مشخصات هویتی او در گزارش ثبت شود، از تاریخ انجام بازرسی تا تاریخ اعلام ترک کار از سوی کارفرما، حداکثر تا شش ماه محاسبه و به کارفرما ابلاغ می‌شود و چون شما ترک کار او را در لیست ماه‌های بعدی اعلام نکرداید طبق مقررات حق بیمه او تا شش ماه محاسبه شده است. به هر حال شما می‌توانید حداکثر تا ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ بدهی به آن اعتراض کنید تا در هیأت‌های تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی مورد رسیدگی قرار گیرد. در این رابطه به کارفرماها اعلام می‌شود تمام افرادی که به صورت آزمایشی در کلیه کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی شاغل هستند مخصوصاً در کارگاه‌های کوچک صنفی، مثل بقیه کارگران مشمول مقررات قانون تأمین اجتماعی هستند و اگر اسم کارگری در بازرسی قید شده باشد و بعد از مدتی کارگر مربوطه ترک کار کند و کارفرما ترک کار او را در لیست ماه بعدی اعلام نکند تا زمانی که از کارگاه، بازرسی بعدی به عمل نیامده، حق بیمه آن کارگر محاسبه و مورد مطالبه قرار خواهد گرفت.

چون در سیستم سازمان تأمین اجتماعی هیچ‌گونه سابقه پرداخت حق بیمه نداشتیم، با ارائه کارت پایان خدمت سربازی یک سال است بیمه اختیاری شده‌ام. قبلاً در یک پروژه ساختمانی به مدت شش ماه نگهبان کارگاه ساختمانی پیمانکاری بودم و پیمانکار در آن مدت من را بیمه نکرده است، اما برای حقوق ماهیانه‌ای که به پرداخت می‌کردان من رسید می‌گرفت و من تصویر آن رسیدها را در اختیار دارم. در حال حاضر پیمانکار پروژه دیگری در دست اقدام و دفتر مرکزی آن نیز فعالیت دارد. آیا می‌توانم با ارائه این مدارک نسبت به ادعای سابقه شش ماه مذکور اقدام کنم تا مورد رسیدگی قرار گیرد؟

در خصوص ادعای سابقه بیمه‌شدگان، اگر مورد ادعای بیمه‌شده مربوط به پروژه پیمانکاری است که پیمانکار در زمان اجرای پروژه نسبت به پرداخت حق بیمه او اقدام نکرده، بیمه‌شده می‌تواند با تعیین شروع و خاتمه دوره بیمه و ارائه مدارک مربوطه به اشتغال و حقوق‌بگیری به شعبه تأمین اجتماعی که محل اجرای پروژه قبلی پیمانکار در حوزه عملکرد آن شعبه است، نسبت به تکمیل فرم ادعای سابقه اقدام کند تا مورد رسیدگی قرار گیرد.

کارگاه تراشکاری من به صورت خانوادگی و توسط دو نفر از فرزندانم اداره می‌شود و یک نفر دیگر نیز به عنوان کمک در آنجا شاغل است. بعد از گزارش بازرسی که از کارگاه به عمل آمده، از طرف سازمان تأمین اجتماعی صورت حساب بدهی برای من ابلاغ شده، در حالی که تراشکاری به صورت خانوادگی است. آیا این موضوع قانونی است؟

کارگاه‌هایی که افراد شاغل در آن‌ها دارای رابطه نسبی درجه یک از طبقه اول (فرزند، والدین و یا همسر) با کارفرما دارند، چنانچه والدین نزدیک‌ترند خود و بالعکس و همچنین همسر نزدیک‌ترند خود و بالعکس در کارگاهی شاغل باشند که به صورت خانوادگی اداره می‌شود، اگر بازرسان تأمین اجتماعی در گزارش خود اعلام کنند که علاوه بر افراد خانواده، فرد دیگری نیز در کارگاه شاغل است و اشتغال به کار او برای بازرسان محرز شود، به استناد گزارش بازرسی حق بیمه فرد یا افراد متفرقه شاغل در کارگاه محاسبه و به کارفرما ابلاغ می‌شود.

باخذ کارت مهارت فنی درجه دو از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به عنوان کارگر نیمه‌ماهر آرماتوربند، بیمه‌شده کارگر ساختمانی شده و حق بیمه ماهیانه را با دستمزد مقطوع (ضریب ۱،۳ برابر حداقل دستمزد) پرداخت می‌کنم. در یکی از شماره‌های نشریه اعلام شده بود که از اول سال جاری دستمزد مقطوع‌ها پنج درصد افزایش یافته است. آیا این افزایش جدید دستمزد شامل ضریب دستمزد کارگران ساختمانی نیز هست؟

خیر، همان‌طوری که قبلاً توضیح داده شده است طبق بخشنامه‌ای که در خردادماه سال جاری صادر شده، صرفاً ضرایب دستمزد ثابت صنفی که طبق ماده (۲۵) قانون تأمین اجتماعی دارای دستمزد مقطوع هستند در راستای ارتقای سطح رضایتمندی بیمه‌شدگان اجباری دارای دستمزد مقطوع، از اول سال ۱۴۰۲ به میزان پنج درصد دستمزد آن‌ها افزایش پیدا کرده است و شامل افزایش ضریب دستمزد بیمه‌شدگان کارگر ساختمانی و رانندگان نیست.

یکی از آشنایان که چند سال است بیمه‌شده اجباری محسوب می‌شود، سال گذشته برای پروتز یک دست دندان کامل (دو فک) مبلغ ۲۰ میلیون ریال از تأمین اجتماعی دریافت کرده است. من که در تیرماه سال ۱۴۰۲ بازنشسته شده‌ام اگر تصمیم به تهیه پروتز دو فک دندان داشته باشم آیا مثل او ۲۰ میلیون ریال دریافت خواهیم کرد؟

خیر، طبق بخشنامه‌ای که در تیرماه ۱۴۰۲ سال جاری صادر شده، تعرفه همه ۱۳۵ قلم پروتز و ارتوزها (غیر از پروتز سمعک) برای کلیه بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران بازنشسته و از کار افتاده کلی و بازمانده‌گان و افراد تحت تکفل آن‌ها افزایش یافته است و پروتز یک دست دندان کامل از مبلغ ۲۰ میلیون ریال به ۳۰ میلیون ریال و نیم‌دست دندان از ۱۰ میلیون ریال به ۱۵ میلیون ریال افزایش پیدا کرده که بعد از تأیید شورای پزشکی تأمین اجتماعی قابل پرداخت است.

با معرفی مؤسسه تأمین در مان بسیجیان، بیمه‌شده توافقی بسیجیان شده‌ام و حق بیمه‌ام ماهیانه از طریق مؤسسه مذکور پرداخت می‌شود. قبلاً در سه کارگاه کار کردم که من را بیمه نکردند. اطلاع پیدا کرده‌ام که با ارائه مدارک و اعلام ادعای سابقه از طرف بیمه‌شده موضوع از طریق سازمان تأمین اجتماعی پیگیری می‌شود. آیا می‌توانم مشخصات هر سه کارگاه را در یک فرم به شعبه‌ای که حق بیمه‌ام پرداخت می‌شود اعلام کنم؟

چون رسیدگی به ادعای سوابق بیمه‌شدگان توسط همان شعبه‌ای صورت می‌گیرد که کارگاه مربوطه در محدوده آن شعبه قرار دارد، اگر بیمه‌شده فقط در یک کارگاه ادعای سابقه داشته باشد باید همراه با مدارک مربوطه جهت تکمیل فرم مربوطه به واحد نام‌نویسی و حساب‌های همان شعبه مراجعه کند. لیکن چنانچه ادعای سابقه مربوط به چند کارگاه و چند شعبه تأمین اجتماعی است، بیمه‌شده باید به واحد نام‌نویسی و حساب‌های انفرادی آخرین شعبه پرداخت حق بیمه مراجعه و با ارائه مدارک مربوطه، برای هر کارگاه به صورت جداگانه فرم ادعای سابقه را تکمیل کند تا شعبه مربوطه مدارک تحویلی را حسب مورد جهت رسیدگی به شعب مختلف‌ار جاع دهد.

- بازرسی از شرکت‌های دارای شخصیت حقوقی که محل فعالیت آن‌ها در آگهی روزنامه رسمی کشور و اداره ثبت شرکت‌ها دارای کاربری مسکونی است، در صورت اقدام به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه فرد شاغل بلامانع است
- در کارگاه‌هایی که کارفرما ضمن ارسال لیست پرسنل خود، نسبت به پرداخت حق بیمه نیز اقدام می‌کند، اگر در بازرسی کارگاهی برای بازرسان محرز شود که کارکردها یا دستمزد‌دها و یا تعداد بیمه‌شدگان در لیست‌های ارسالی کارفرما با واقعیت موجود مغایرت دارد تأمین اجتماعی پس از محاسبه مابه‌التفاوت مربوطه، میزان آن را به کارفرما ابلاغ خواهد کرد.

بیمه‌پرداز مشاغل آزاد هستیم و جمعاً ۲۸ سال و ۶ ماه سابقه بیمه پردازی دارم. اکنون ۴۹ سال دارم. در سنوات گذشته شش ماه در کارگاهی کار می‌کردم که کارفرمای آن مرا بیمه نکرده است. اخیراً بر اساس بخشنامه ادعای سابقه بیمه‌شدگان، جهت احراز این سابقه بعد از ارائه مدارک و تکمیل فرم ادعای سابقه در شعبه مربوطه تأمین اجتماعی، شعبه مذکور ابلاغ کرده است که سابقه مورد ادعای من در کمیته سوابق شعبه تأیید نشده است. باتوجه به اینکه شش ماه سابقه مورد اشاره در احراز شرایط بازنشستگی (من ۳۰ سال سابقه و ۵۰ سال سن) مؤثر است، آیا می‌توانم به نظریه کمیته سوابق شعبه اعتراض کنم؟

بله، اگر متقاضی ادعای سابقه ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ نامه شعبه مبتنی بر عدم تأیید ادعای بیمه‌شده، کتبا اعتراض کند موضوع در کمیته احتساب سوابق اداره کل استان مربوطه و عندالزوم در کمیته ستاد مرکزی سازمان تأمین اجتماعی مورد رسیدگی مجدد قرار می‌گیرد.

از مهرماه سال ۱۴۰۱ با چند نفر بیمه‌شده، کارگاه ریخته‌گری راه‌اندازی کرده‌ام. چون قبلاً هیچ‌گونه سابقه کارفرمایی نداشته و با مقررات سازمان تأمین اجتماعی آشنا نیستم در این ارتباط در نیمه دوم سال قبل یک ماه لیست کارکنان کارگاه را بدون پرداخت حق بیمه ارسال کردم. اخیراً از طرف سازمان تأمین اجتماعی برگ اخطار به برای من صادر شده است. آیا اخطار به‌های تأمین اجتماعی قابل اعتراض هستند؟

بعد از قطعی شدن بدهی برآوردی، متعاقباً برای همان دوره اخطار به صادر می‌شود و یا اگر کارفرما صورت مزد و حقوق ماهیانه کارگران خود را به تأمین اجتماعی ارسال کند اما از پرداخت حق بیمه خودداری کند (مثل کارگاه شما) اخطار به مستند به لیست همان ماه به کارفرما ابلاغ خواهد شد. البته کلیه اخطار به‌های صادره توسط سازمان تأمین اجتماعی غیرقابل اعتراض هستند. نکته مهم این است که اگر کارفرما ظرف ۴۸ ساعت از تاریخ ابلاغ اخطار به نسبت به ترتیب پرداخت بدهی اقدام کند ۳۰ درصد از جریمه موجود در متن اخطار به بخشوده می‌شود و در غیر این صورت علاوه بر عدم بخشودگی مذکور، منجر به صدور اجراییه شده و جریمه دیگری با عنوان نیم‌عشر اجرایی به بدهی اضافه خواهد شد؛ لذا به کارفرمایان توصیه می‌شود جهت پیشگیری از ضرر و زیان خود، نسبت به پرداخت اخطار به‌ها در مهلت مقرر اقدام کنند.

اخیراً یک فروشنده بزرگ مواد پروتئینی راه‌اندازی کرده و چهار نفر پرسنل دارم. حق بیمه آن‌ها بر اساس حداقل دستمزد پرداخت می‌شود و بازرسان تأمین اجتماعی نیز در گزارش خود اشتغال این چهار نفر در فروشگاه را تأیید کرده است. بعد از گزارش بازرسی صورت حساب بدهی به کارفرما ابلاغ شده که بابت کارگران مذکور به تأمین اجتماعی بدهی وجود دارد. در حالی که حق بیمه آن‌ها بر اساس حداقل دستمزد به‌طور مرتب پرداخت می‌شود. علت چیست؟

در کارگاه‌هایی که کارفرما ضمن ارسال لیست پرسنل خود، نسبت به پرداخت حق بیمه نیز اقدام می‌کند، اگر در بازرسی کارگاهی بازرسان محرز شود که کارکردها یا دستمزد‌دها و یا تعداد بیمه‌شدگان در لیست‌های ارسالی کارفرما با واقعیت موجود مغایرت دارد و این اختلاف لیست و بازرسی در گزارش قید شود، واحد وصول حق بیمه شعبه تأمین اجتماعی پس از محاسبه مابه‌التفاوت مربوطه، میزان آن را طی صورت‌حسابی به کارفرما ابلاغ خواهد کرد. البته این اعلام بدهی‌ها حداکثر تا ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض هستند، لذا علت ایجاد بدهی برای شما، مغایرت کارکرد و یا اختلاف دستمزد‌دهای پرداختی در لیست‌های ارسالی با دستمزد قید شده در گزارش بازرسی است.

یک قطعه زمین کشاورزی مکانیزه همراه با یک باغ را اجاره کرده‌ام و دو نفر از فرزندانم در آن شاغل هستند. آیا می‌توانم آن‌ها را بیمه تأمین اجتماعی کنم؟

زمین‌های کشاورزی و باغات که به صورت رهن و یا اجاره به کشاورز و گذار می‌شود و دارای پروانه فعالیت صادره از طرف نظام صنفی کشاورزی هستند، اگر کارگری در این قبیل کارگاه‌ها شاغل باشد مشمول مقررات سازمان تأمین اجتماعی خواهد بود. اما چنانچه صرفاً فرزندان کارفرما در این کارگاه‌ها یا کارگاه‌های دیگر اشتغال به کار داشته و کارفرما تمایل به بیمه کردن آن‌ها داشته باشد در صورتی فرزندان مشمول مقررات تأمین اجتماعی قرار می‌گیرند که اشتغال و مزد بگیری آن‌ها مورد تأیید بازرسان کارگاهی سازمان تأمین اجتماعی باشد.